

ACTUA X 25 >>>

Situacions d'aprenentatge sobre salut planetària

Al llarg del curs 2023-24, la Xarxa d'Escoles Verdes posa a disposició dels centres educatius vuit situacions d'aprenentatge, en el marc de la iniciativa [ACTUA x 25](#), que aglutina les accions de celebració del **25è aniversari de la Xarxa d'Escoles Verdes**.

Les propostes ofereixen a mestres i professorat la possibilitat d'abordar a l'aula una temàtica de rigorosa actualitat: la **salut planetària** i la seva relació directa amb els àmbits de la **biodiversitat**, el **sistema alimentari** i el **canvi climàtic**.

Les propostes estan adreçades a diferents franges d'edat de tots els nivells educatius i totes s'insereixen en el marc del nou currículum educatiu i posen èmfasi en **l'aprenentatge a partir de contextos reals i de reptes**. D'aquesta manera, es fomenta que l'alumnat aprengui amb sentit i sigui protagonista del seu procés d'aprenentatge mentre posa en pràctica les seves competències.

La Xarxa d'Escoles Verdes, alineada amb els valors del nou currículum educatiu, vol contribuir a fer que els **infants i joves formin part d'una ciutadania crítica, activa i constructiva, en favor d'una societat més justa i democràtica, cohesionada i inclusiva**. Uns valors que s'alien amb els compromisos educatius i ambientals dels centres que formen part de la Xarxa d'Escoles Verdes.

Per què parlem de salut planetària?

Al llarg de la història de la humanitat, les societats humanes han interaccionat amb els sistemes naturals del planeta tot cercant els recursos necessaris per al seu desenvolupament i benestar. Amb el pas dels mil·lennis, la interacció ha provocat una modificació dels paràmetres ambientals que es pot confirmar amb una simple observació del paisatge.

El repte de mantenir un equilibri sostenible entre els sistemes humans i naturals ha esdevingut més complicat a mesura que les societats s'han seguit desenvolupant, i ha acabat desencadenant un seguit de **problemes ambientals que posen en risc la salut del planeta** però també, i de retruc, **la salut de les persones i dels altres éssers vius** que l'habitarem.

Davant d'una situació d'emergència climàtica, de crisi de recursos i de pèrdua de la biodiversitat, les generacions actuals hem d'encarar les conseqüències d'aquest creixement insostenible i, alhora, tenim l'oportunitat de fer front al repte i **actuar pel canvi necessari**.

En aquest context, el concepte de **salut planetària** reconeix que la salut humana i la del medi ambient són interdependents i que, per tant, és necessari **protegir i millorar la salut de les persones mentre s'afronten els reptes ambientals**. Sota aquesta premissa, es vol aconseguir el nivell més alt de benestar i equitat global

dintre dels límits dels sistemes naturals de la Terra. És a dir, **fent un ús sostenible, equitatiu i amb criteris de justícia social dels recursos del planeta**, per tal de garantir que totes les persones puguin tenir salut i benestar sense seguir posant en risc els ecosistemes del nostre entorn.

Per fer-ho, és necessari **abordar els principals reptes ambientals** als quals ens enfrontem i fer-ne partícips els infants i joves perquè puguin esdevenir ciutadans crítics, actius i compromesos amb la cura del medi ambient.

Des de la perspectiva de la salut planetària, s'identifiquen **tres grans àmbits d'actuació**:

El **canvi climàtic** és el fenomen resultant d'una alteració dels paràmetres climàtics de tot el planeta degut a l'activitat humana. Alguns dels seus efectes són les onades de calor, la propagació de malalties, els fenòmens meteorològics extrems, la degradació del paisatge o la sequera, etc. Aquests efectes impacten en la salut de les persones i posen en risc la seva vida, especialment d'aquelles que tenen condicions de major vulnerabilitat, i alhora comprometen severament la vida del planeta a escala global.

El **sistema alimentari** actual es basa, majoritàriament, en l'explotació intensiva del sòl i dels recursos per a usos agrícoles o ramaders, i busca satisfer la creixent demanda d'aliments a escala global. És un sistema que compromet la salut planetària perquè contribueix a la contaminació de les aigües i dels sòls, l'esgotament dels recursos naturals, la pèrdua de la diversitat i al canvi climàtic amb l'emissió de CO₂. Per això, cal treballar per un sistema alimentari sostenible, just i saludable que generi prosperitat per a tothom, i alhora lluitar contra el malbaratament, per tal que alimentar-nos no comprometi ni el planeta ni les societats humanes futures.

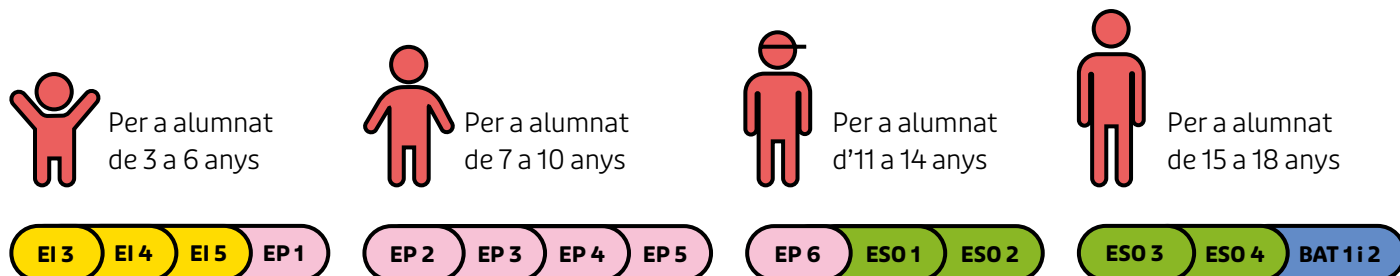
La **biodiversitat** i la interdependència entre la natura i les persones és essencial per al benestar i el desenvolupament social i econòmic. Així, treballar per frenar la pèrdua de la biodiversitat, la degradació del sòl i de l'aigua, esdevé indispensable per assegurar la salut humana i la del planeta.

Per tot plegat, es posa de manifest que la protecció del medi ambient no només és vital per a la supervivència d'altres espècies, sinó que també ho és per a la salut i el benestar de les persones. Tractant la salut planetària als centres educatius, es vol despertar aquesta necessitat i compromís per fer-ho possible, a fi de garantir la sostenibilitat, l'equitat i la justícia social perquè totes les persones puguin tenir un entorn saludable i disposar dels recursos necessaris per mantenir el benestar sense seguir posant en risc el medi natural on vivim.

Quines seran les propostes?

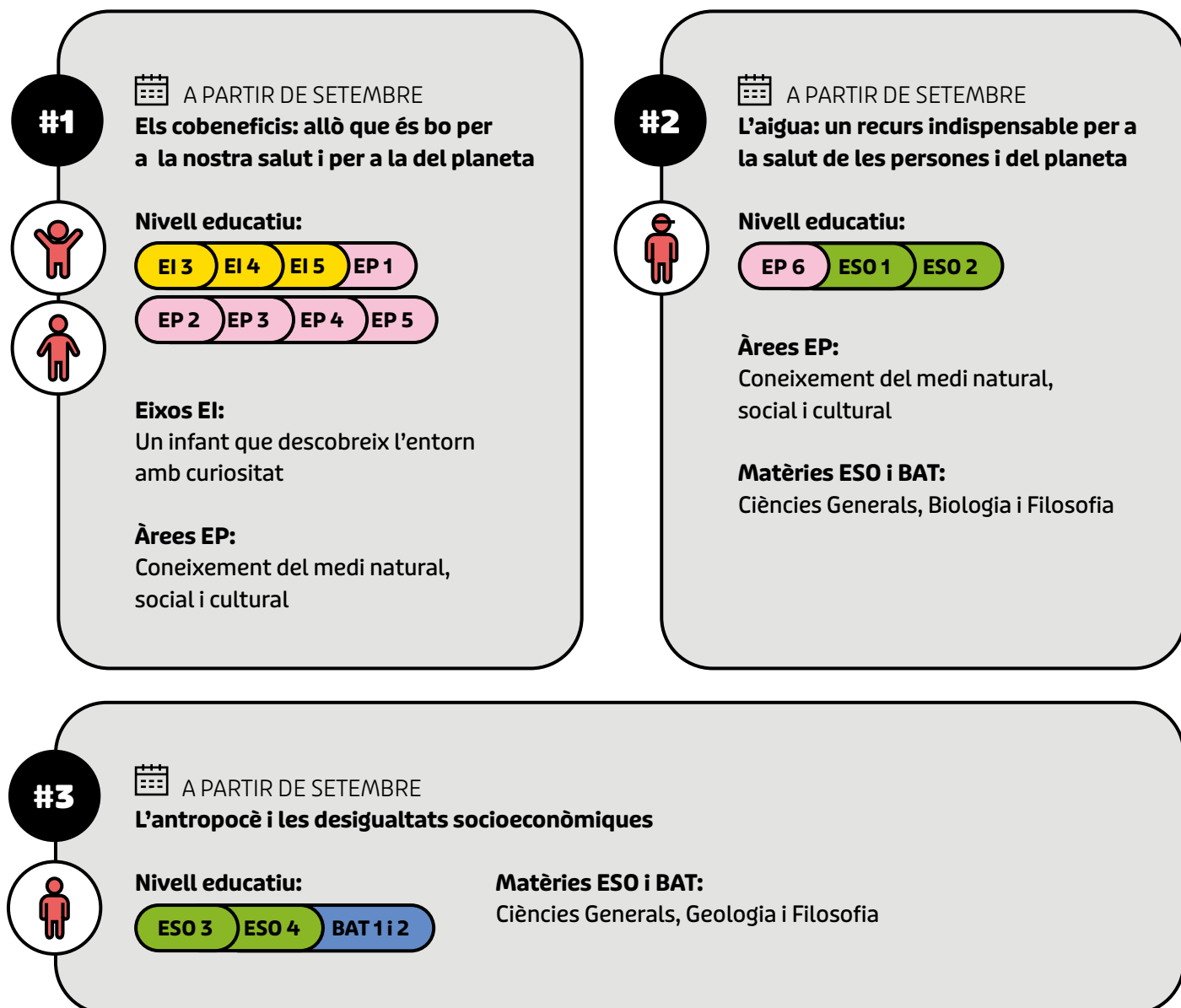
Cada situació d'aprenentatge està dirigida a una o dues franges d'edat, segons l'adequació de la temàtica que es vol tractar i el nivell educatiu de les etapes.

D'aquesta manera, es dona més llibertat als docents perquè puguin adaptar cada proposta a les edats i nivells educatius dels grups amb els quals treballen a l'aula.

Cada trimestre s'oferiran dues o tres situacions d'aprenentatge, que s'acumularan a les anteriors, fins a **un total de vuit propostes**. Totes les situacions estan relacionades amb diferents àmbits temàtics de la salut planetària (canvi climàtic, biodiversitat i sistema alimentari).

Les situacions d'aprenentatge es podran **consultar i descarregar** a la pàgina web de la iniciativa ACTUA X 25, a la pestanya desplegable "Aprendre".

#4

A PARTIR DE DESEMBRE

Alimentació sana i sostenible

Nivell educatiu:

EI 3 EI 4 EI 5 EP 1

EP 2 EP 3 EP 4 EP 5

Eixos EI:

Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

Àrees EP:

Coneixement del medi natural, social i cultural

#5

A PARTIR DE DESEMBRE

L'agricultura, un sector clau pel desenvolupament sostenible

Nivell educatiu:

EP 6 ESO 1 ESO 2

ESO 3 ESO 4 BAT 1 i 2

Àrees EP:

Coneixement del medi natural, social i cultural

Matèries ESO i BAT:

Ciències Generals, Economia Bàsica

#6

A PARTIR DE MARÇ

El clima i el paisatge

Nivell educatiu:

EI 3 EI 4 EI 5 EP 1

EP 2 EP 3 EP 4 EP 5

Eixos EI:

Un infant que descobreix l'entorn amb curiositat

Àrees EP:

Coneixement del medi natural, social i cultural

#7

A PARTIR DE MARÇ

La pol·linització

Nivell educatiu:

EP 6 ESO 1 ESO 2

Àrees EP:

Coneixement del medi natural, social i cultural

Matèries ESO i BAT:

Ciències Generals, Biologia, Cultura Científica

#8

A PARTIR DE MARÇ

Les espècies invasores

Nivell educatiu:

ESO 3 ESO 4 BAT 1 i 2

Matèries ESO i BAT:

Ciències Generals, Biologia, Cultura Científica